

Uputstvo za pripremu, skeniranje i postavljanje priloga za JN

Na internet stranicu treba postavljati materijale obrađene u skladu sa Zakonom o zaštiti ličnih podataka BiH.

Ovo je moguće uraditi na sljedeće načine:

1. postavljanjem izvornih dokumenata spašenih u PDF obliku, bez ličnih podataka, ili
2. uklanjanjem ili brisanjem ličnih podataka u skeniranom ili postojećem PDF-u, ili
3. skeniranjem dokumenata sa prekrivenim ličnim podacima.

1. Prednost PDF-a je to što zadržava izgled i to je format u kojem treba postavljati dokumente na internet, te vršiti razmjenu konačnih dokumenata. Postoje dva načina da se napravi dokument u PDF formatu.

1.1. Prvi način je **izvoz** direktno iz samog programa koji to podržava. Npr. iz *LibreOffice Writera* i *Calca*, ili iz *Microsoft Office Word*a i *Excel*a, se jednostavno može napraviti PDF dokument sa **File** → **Export as PDF**.

Ovo je korisno za izradu obrazaca koji trebaju biti punjivi, dakle sa predviđenim poljima za popunu.

1.2. Drugi način je da korisnik ima instaliran poseban program, tzv. **PDF štampač** koji "štampa" u PDF. Ovakva su npr. besplatna rješenja *PDFill* ili *PDFcreator*. Nakon instalacije programa u listi instaliranih štampača ili u opciji **File** → **Print** će se naći npr. "*PDFill PDF&Image Writer*" ili "*PDFcreator*" koji se izabere za 'štampanje' dokumenta u PDF formatu.

Ovo je korisno npr. za spašavanje neke internet stranice, vijesti i slično.

2.1. U slučaju potrebe da se spoje/isijeku stanice u/iz PDF dokumenta, može se koristiti poseban program ili PDF preglednik koji podržava ove funkcije. Postoje jednostavnija besplatna rješenja (kao *PDFSam* ili *PDFill PDF Tools*), jednostavnija ili puna komercijalna rješenja što je u stvari "editor" (*Master PDF Editor*, *PDF-Xchange Editor*, *FlexiPDF*, *Adobe Acrobat*).

2.2. U slučaju potrebe da se mijenja ili briše neki sadržaj iz PDF dokumenta, treba koristiti poseban program "PDF editor", kakvih ima više i koji se također mogu koristiti i za razne druge manipulacije sa PDF-om.

Dva su osnovna načina izmjene i brisanja sadržaja, nakon čega se PDF spasi, najbolje pod drugim nazivom:

- izmjena sadržaja sa "Edit Content", potom klik na dio teksta koji želi promijeniti i brisanje - ovo radi ako je program prepoznao dio teksta ili slike koje želimo brisati, obično sa izvornim a ne uvijek, posebno sa skeniranim dokumentima, iako je to najbolji način izmjene;
- prekrivanje sadržaja koji želimo ukloniti (sa mogućim odabirom boje podloge i granice, te npr. dodavanjem znakova XXXXXX) - ovo radi u svim slučajevima, ali da bi se trajno primijenilo u nekim programima se mora posebno utisnuti ili izravnati sa podlogom.

3. Dokument se može skenirati na sljedeće načine:

- skenirati više stranica u jedan pretraživi i optimizirani PDF sa tekстом, što je najbolje jer je tekst moguće pretraživati i kopirati, ali traži softver za prepoznavanje teksta (**OCR**), bilo na računaru ili integrisan uz skener, kao u Kantonu;
- skenirati u nepretraživi ili još lošije u neoptimizirani PDF koji je kao slika, ali zauzima više mjesta, te je na skeneru potrebno potražiti opciju optimizacije ili kompresije;
- skenirati u sliku ili sliku u boji, što je dobro samo za sadržaj koji i jeste slika, a pogrešno za sadržaj koji je većinom ili potpuno tekst.

Skenirani dokument (PDF, TIFF, JPG) se šalje i pohranjuje u izvornom formatu i nepotrebno i pogrešno ga je ubaciti u Word/Writer dokument nakon skeniranja.